

ARCHIMEDES ☐
BUDAPEST KELETÉN

18
000 911
III.

Szám: 5.

63n

Főmester tv.:! Ttv.:!

Szeretettel értesítünk benneteket, hogy a szövetségtanácstól nyert munkaengedély alapján „Archimedes” név alatt rendes páholylyá alakultunk és mint valóságos páholy működésünket megkezdettük.

Amidőn páholyunk működésének irányául a progresszív tevékenységet jelöljük meg, tudatában vagyunk annak, hogy a progresszív irányzatu szabadkőművesség ma már nem páholyonként izoláltan és nem ötletszerűen, hanem csak szervesen átgondolt program alapján együttesen végezheti azt a munkát, melyet számára hazánk közállapota, a progresszív haladásnak az adott viszonyokban rejlő szükségletei előírnak.

E munkához akar páholyunk is csatlakozni. Ezért tehát támogatni kívánja azokat az intézményeket, melyeket szövetségünk a progresszív haladás érdekében már eddig létesített avagy mint szervezett profán alkotásokat működési körébe vont. Gondolunk a Választójogi szövetségre, a Reformklubra, a Galilei körre, a Társadalomtudományi Társaságra, a Szabad Iskolára, a Tanítók Szabadegyesületére és annak lapjára: az „Új korszak”-ra.

Ezeket az intézményeket kívánjuk mi is megerősíteni, de egyebekben is hathatósan propagálni kívánjuk a szabadkőművesség eszméit.

Törekvéseink megvalósításához feltétlenül szükséges, hogy társadalmunk intelligenciáját ezen eszmék helyességéről meggyőzzük, hogy gondolkozásukat és felfogásukat, melyet az uralkodó osztályok célzatos tanításai téves irányba tereltek, a való és igaz ismeretekhez vezessük, hogy a haladás és fejlődés szükségességét meggyőződésükké érleljük.

Ilyen irányu rendszeres szellemi propaganda céljaira életre kívánjuk kelteni a most szunnyadó „Szabadgondolkodás magyarországi egyesület”-ét és annak szellemi irányításában, anyagi eszközei előteremtésében és életképes működésében kívánjuk szabadkőművesi munkánknak első tégláját lerakni.

Az egyesület védelmének elvállalásával kontaktust kívánunk teremteni az egyesület és a szövetség között, hogy a szellemi propagandának e profán szerve útján a páholyokban megvitatott eszméknek nagyobb elterjedést biztosítsunk. Ez egyesületben koncentrálni kívánjuk a szabadgondolat szellemi propagandájának ez idő szerint meglehetősen szétágazó működését.

Ez egyesület útján úgy a fővárosban mint a vidéken testvéreink és alkalmas profánok által előadásokat kívánunk tartani, tervbe vettük e célra előadók kiképzését is és hogy a szabadgondolat hathatósabb terjesztésére és az egyesület akcióképességének fokozására havonként vagy félhavonként megjelenő szemlét is kiadunk. Lényeges pontja ez irányu működésünknek, hogy az egyesület aegise alatt vagy esetleg ettől különállóan, egy könyvkiadó vállalat létesítésével a klerikális szellemi propaganda céljait szolgáló Szent István Társulat működésének paralizálására a 18-adik század felvilágosult irodalmát, társadalmi erkölcsant és más a szabadeszmeák terjesztésére alkalmas irodalmi és tudományos munkákat kiadunk, hogy ez uton társadalmunkat az előítéletek, a babonák és a tévtanok tömkelékéből az igaz és való ismeretekhez elvezessük és az uralkodó osztályok hatalmai céljait szolgáló valláserkölcsei felfogás helyébe az egyetemes haladást biztosító természettudományi világfelfogást ültessük.

Munkálkodásunk más iránya a szociális kérdések alapját képező gazdasági szempontokhoz vezet. Megismertetni kívánjuk a társadalommal a haladás és fejlődés gazdasági rugóit és e felvilágosító munka által megértetni óhajtjuk vele, hogy a saját és hazánk gazdasági fejlődése kívánatossá és szükségessé teszi a jogok kiterjesztésére, a jövedelmek és terhek arányos elosztására, a helyes iskoláztatásra és más demokratikus és szociális reformokra irányuló eszméink megvalósítását és hogy csak ezek megvalósulása teremtheti meg azt a gazdasági változást, mely az igazi produktív munka előfeltétele.

E gazdasági szempontok propagálásával előmozdítani kívánjuk azt a törekvést, mely e gazdasági fejlődés érdekében társadalmi osztályainknak és ezek közt főleg a parasztságnak szervezésére irányul.

Nagy vonásokban ismertettük a páholyunk feladatává tűzött munkálkodást. Jól tudjuk azonban, hogy nem a munkaprogram az, mely a páholy eredményes működését biztosítja, hanem az áldozatkész, munkára és tetterre vágyó szellem, mely a testvéreket ily munka elvégzésére ösztönzi.

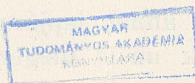
Ez az áldozatkészség és ez a munkavágy páholyunk minden tagjában megvan. Ez egyesített bennünket közös eljárásra. Gondunk lesz arra, hogy a páholy később is csak hasonló jellemű és felfogású egyénekkel egészítse ki magát, amihez képest a keresők kiválasztását nem a véletlenre bízuk, hanem tudatosan és a lehető legszigorúbb mérték alkalmazásával fogjuk kiszemelni a páholy céljaira alkalmas egyéneket.

Szabadkőművesi szellemtől és kötelességérzéstől áthatott páholy eszméje lebeg előttünk. Lelkesedéssel fogjuk teljesíteni kötelességünket és szeretettel kérjük munkánkhoz a tv.: páholyok támogatását.

Tv.:i üdvözléssel

Adorján, főmester.

Dr. Veres, titkár.

Szám: 6.

Magyarországi Symbolikus Nagypáholy

BUDAPEST

Megdöbbenéssel és megütközéssel vettünk tudomást a „Nemzeti“ páholy felterjesztéséről, melyben a „Minerva“ páholynak a vidéki páholyok létesítésére vonatkozó táblája kapcsán súlyos vádakkal és alaptalan gyanúsításokkal illeti a szövetségünk progresszív irányban működő páholyait és tv.:eit.

Még tv.:i jóakarat nélkül sem lehetne a „Minerva“ páholy tábláját annyira félre-magyarázni, hogy abból a magyar állameszme ellen irányuló törekvést kiolvasni lehessen és sem e páholynak, sem szövetségünk egyetlenegy páholyának működésében nem lehet egyetlenegy olyan mozzanatra rámutatni, mely a magyar állameszme és az igaz értelemben vett hazaszeretet szempontjából a legcsekélyebb gáncsra is okot adhatna.

A „Nemzeti“ páholy táblájából nyilvánvaló, hogy a „Minerva“ páholy táblája nem ok, hanem ürügy volt és hogy a „Nemzeti“ páholy célja nem a vidéki páholyok helyes szervezési módjának tárgyilagos megállapítása, hanem a szövetségünkben mindinkább intenzívebbé váló progresszív működésnek megbénítása. Visszhangja a profán világban hasonló hangnemben és szellemben megjelent támadásoknak és tudatosan vagy öntudatlanul erősbbíti azt az utóbbi időben tervszerűséggel fellépő profán mozgalmat, mely a hazafiatlanság vádjával elszigetelni akarja szövetségünket, az előjogok leküzdésére és az ország demokratikus kiépítésére irányuló működését lehetetlenné kívánja tenni, sőt a hazafiasság jelszavával szövetségünk kebelében is pártos viszályokat akar feléleszteni.

Hogy miért ütközik a magyar nemzeti eszmébe az a küzdelem, mely az általános, egyenlő és titkos választójog útján a haza minden meglett polgárát osztály, faj és nyelvre való különbség nélkül szavazati joghoz kívánja juttatni és ennek alapján az előjogos osztályok önző uralma helyébe az egyetemes népakaratot nyugvó és az ország demokratikus fejlődését biztosító népparlamentet akarja ültetni;

hogy miért volna ellenkezésben a magyar nemzet kulturális és állami fejlődésével az a törekvés, mely az általános, ingyenes és felekezetenküli népoktatás révén a nép értelmi és az ország kulturális és gazdasági fejlődését előbbre akarja vinni;

s hogy miért viseltetik elvakultsággal a magyarsággal szemben az a mozgalom, mely a haladás legnagyobb ellensége és a feudalizmus legerősebb oszlopa: a klerikalizmus ellen irányul, mindezt megérteni nem tudjuk.

Midőn profán helyen hangzanak el ezen és a hazafiság jelszava alatt más hasonló kifakadások, akkor tisztában vagyunk azzal, hogy azok forrása az agrárfeudalizmus és klerikalizmus, amelyek ősi recept szerint a hazafiatlanság vádjával akarnak saját anyagi érdekeik megvédésében minden haladásnak és fejlődésnek útjába állani, de hogy mit jelentsenek e vádak és gyanúsítások egy szabadkőművesi páholy részéről és hogy lehet azokat ok és bizonyíték nélkül szabadkőművesi jel alatt elmondani, ezt éppenséggel nem tudjuk felfogni.

Szomorúsággal kell megállapítanunk, hogy alaptalan vádjaival ép a „Nemzeti“ páholy új pártpolitikát, mert támpontot nyújt a szövetségünkkel és a haladással egyformán ellenséges agrárfeudal tábornak azokra a támadásokra, melyeket profán helyeken utóbbi időben tervszerűen ép ezen jelszavak alatt intéz szövetségünk ellen.

S ezzel, valamint azzal a törekvéssel, hogy szövetségünk egységét megbontani igyekszik, ép a „Nemzeti“ páholy működése mutatja azt a destruktív irányzatot, minőnek szövetségünk progresszív működését teljesen alaptalanul feltünteti.

Hisszük és reméljük, hogy a „Nemzeti“ páholy munkája nem lesz szövetségünkre romboló hatással, mert páholyaink és tv.:ink fel fogják ismerni, hogy hol van az igaz világosság és a gyanúsításokat erélyesen visszautasítva, még nagyobb erővel és buzgalommal folytatni fogják a progresszív irányú üdvös munkásságukat hazánk demokratikus kiépítése és kulturális és gazdasági előrehaladása érdekében a sötétség, az előítéletek, az előjogok ellen.

Ily irányban kérjük az igen érdemes Nagypáholy állásfoglalását és csatlakozásra hívjuk fel a tv.: páholyokat is.

Tv.:i ü.:tel

Adorján főm.:.

Dr. Veres titkár.

Kérjük egész terjedelmében felolvasni!ARCHIMEDES ☐

Budapest, kel.: 000

II

1912

26

Főmester testvér! Testvérek!

Páholyunk egy olyan ügyre akarja felhívni figyelmeteket, mely megérdemelné, hogy mihamarabb az egész szabadkőművesség érdeklődésének középpontjába kerüljön: *a magyar szabadgondolkozó mozgalom központi szervezetének*: a Szabadgondolkozás Magyarországi Egyesületének reorganizálására.

Midőn páholyunk az elmúlt évben a Szabadgondolkozás Magyarországi Egyesületét pártfogásába vette, azzal a szándékkal, hogy reorganizálja és az eddiginél aktívabbá tegye, e cselekedetében az a felismerés vezette, hogy a progresszív mozgalmak közül a szabadgondolkozó mozgalom az, amely a szabadkőművességgel nemcsak egyirányú, hanem teljesen kongruens is. A szabadgondolkozó mozgalom koncepciója ugyanis az utóbbi években nagyot fejlődött, nem csupán antiklerikalizmus többé, hanem *elméletileg is megalapozott széles koncepciójú kulturmozgalom*. A tudományos gondolkodás kritikai módszerének az emberi szellem minden nyilvánulására való következetes és semmiféle előítéletet nem respektáló alkalmazása teremtette meg azt a pozitív gondolatrendszert, melyet ma a *szabadgondolkodás világnézetének* nevezhetünk s eredeténél fogva ez kétségtelenül azonos a *progresszív szabadkőművesi törekvések eszmei tartalmával*. Mint mozgalom pedig az értelmiség elite-jének ideológiai mozgalma, épúgy mint a szabadkőművesség, társadalmi cselekvés, mely abból a meggyőződésből fakad, amelyből a szabadkőművesi akció, hogy t. i. az emberek gondolkodásának változtatásával, nevelésével, a felvilágosodás terjesztésével hathatós befolyást lehet gyakorolni a társadalmi viszonyok alakulására; mint mozgalom tehát azonos elméleti alapjánál, eszközei és céljai megegyezőségénél fogva teljesen egybeesik a *gyakorlati szabadkőművességgel*. Ez okoknál fogva a nálunk alig néhány éve megindult szabadgondolkozó mozgalom támogatása s a szabadkőművességgel való szerves kapcsolatának megteremtése mindenképen kívánatosnak látszott.

A mozgalom eddig elért gyakorlati eredményei közül elsősorban a főiskolai ifjúság szabadgondolkozó szervezését a *Galilei kör* megalkotását kell kiemelnünk. A Galilei kört mindnyájan ismeritek, tudjátok, hogy ez egyesület komoly és céltudatos felvilágosító munkája törte meg a klerikalizmus és az üres nacionalizmus egyeduralmát az egyetemen s ma már tagjai számában is — tekintélyéről és tevékenységéről nem is szólva — túlszárnyalja az egyetemi felekezeti szervezetek összeségét. Kétségtelen, hogy a szabadkőművesség támogatása nélkül ily rövid idő alatt nem növekedhetett volna ily hatalmas szervezetté, de el kell ismerni, hogy az ötlet s a szervezés első munkája attól a profán szervezettől származott, melyre most figyelmeteket felakarjuk hívni: a Szabadgondolkozás Magyarországi Egyesületétől, mely egyedül küzdötte keresztül a kezdet legnagyobb nehézségeit, mikor még mindenki *lehetetlennek és időszerűtlennek tartotta egy szabadgondolkodó diákegyesület létesítését*. Igaz, hogy

a Galilei kör megszervezésén kívül nagyobb szabású dolgot nem igen alkotott. Mindössze a pécsi szabadgondolköző kongresszus szervezése néhány tiltakozó gyűlés tartása s néhány vidéki fiók szervezése az eddigi munkája, de ennek oka épen az, hogy híján volt a szabadkőművesség anyagi és erkölcsi támogatásának. Hiszen azalatt a rövid idő alatt, amióta a mi pártfogásunk alatt áll, máris oly eredményeket értünk el vele, amelyek a jövőbeli fejlődés igen biztató perspektíváját nyújtják. Folyóíratot indítottunk a *Szabadgondolatot*, mely a szabadgondolkodásnak széles körben szerzett új híveket, melynek olvasóközönsége hónapról-hónapra nő. Új vidéki fiókokat szerveztünk, melyekkel együtt az egyesületnek ma 8 fiókja van. A régiakat reorganizáltuk, mindégükben előadásokat rendszeresítettünk, melyek által hónapról-hónapra egészen új, eddig meg nem közelített közönséggel ismertetjük meg a mi világnézetünket. Helységet és rendezett adminisztrációt biztosítottunk a központi szervezetnek, mely ma teljesen készen áll egy nagyszabású antiklerikális akció megindítására. S mindezt azáltal értük el, hogy a meglevő alkalmas szervezetű, de magábanvéve gyenge egyesülethez hozzáadtuk a mi páholyunk szerény anyagi és erkölcsi erőit. Milyen eredményeket lehetne elérni a szabadkőművesség összeségének támogatása mellett.

Ha megérdemlik a támogatásunkat különböző jótékony és szabadoktató intézmények választójogi liga és értelmiségi mozgalmak — amint hogy nézetünk szerint mindezek mint a szabadkőművesi ideálok egy-egy részének megvalósítói meg is érdemlik és kötelességünk is támogatni őket, — épúgy sőt talán még jobban megérdemli pártfogásunkat ez a mozgalom, mely arra hivatott, hogy a *szabadkőművesi ideálok összeségének* profán képviselője legyen s az az egyesület, mely mint a felvilágosult polgárság ideológiai mozgalmának szervezete közvetlen profán szervezetünké lehet. Meggyőződésünk, hogy ez az egyesület most kiépülőfélben levő alkalmas szervezete révén s azáltal, hogy a *Galilei körben mozgalmilag iskolázott s most már évről-évre szaporodó új progresszív értelmiségi csoport, szinte természetszerűleg sorakozik fel*, kellő támogatás mellett hamarosan hatalmas és befolyásos radikális polgári szervezetté fejlődhetik.

Azt hisszük ezek után indokoltnak fogjátok látni néhány szerény kérésünket. Ez egyesület és a szabadkőművesség között a kapcsolatot eddig az Archimedes páholy képviselte, mi nagyon kíváncsnak tartanánk a testvérpáholyok minél aktívabb közreműködését s ezért azt a kérést intézzük szeretettel a testvérpáholyokhoz, hogy

1. jelöljenek meg egy-egy esetleg több testvért, (lehetőleg önkéntes jelentkezők alapján) aki az Archimedes páhollyal állandó érintkezésben páholyát a mozgalom eredményeiről mindig tájékoztassa és aki az egyesület működésében aktíve résztvenne,
2. lépjenek a testvérpáholyok testületileg alapító tagjai közé és
3. szólítsák fel tagjaikat az egyesületbe való belépésre.*)

Már most jelezzük, hogy f. é. március 15-én munkát tartunk, amelyen a szabadgondolköző mozgalom fejlesztésének módjait és programját vitatjuk meg. Szeretettel kérjük a testvéreket, hogy e munkánkon mentől többen részt venni szíveskedjenek.

Tv.:i üdvözléssel

Adorján főmester.

Dr. Veres titkár.

*) Az alapító tagok egyszersmindenkora legalább 100 koronát fizetnek, a rendes tagok pedig évi 10 koronát, melynek fejében kapják az egyesület hivatalos lapját: a Szabadgondolatot.

33-177

Budapest kel.: 19 ^{IV} 12 ₁₅

Nagymester Testvér!

A magyar szabadkőművesség egyeteme az autonóm ☐-ok tíz esztendő gyakorlatában gyökerező magatartásával kifejezte azt az álláspontját, hogy szabadkőművesi célokat szolgáló intézmények alkotását, azok támogatását a ☐-ok autonóm jogkörébe tartozó szabadkőművesi feladatának tekinti.

Az Archimedes ☐ ez okból helyteleníti és elítéli azt a támadást, melyet újabban egyes tt.: és ☐-ok szabadkőművesi célokat szolgáló profán intézmények ellen a ☐-okban s mások a profán sajtóban is megindítottak.

Azt mondják e tt.:, hogy a Választójog Országos Szövetsége, az Országos Reform Klub pártpolitikát űznek. E váddal szemben megállapítjuk, hogy ez intézmények *pártközi szervezetek*, melyek pártpolitikát már összealkotásuknál fogva sem űzhetnek. A „Világ” című napilap pedig tudtunkkal *egyetlen pártnak sem lapja*, ellenben becsületesen állja a harcot az általános, egyenlő, titkos választójog nagy ügye mellett.

Amidőn a szabadkőművesség ezen intézményeket létrehozni segített, eldöntötte azt a kérdést is, hogy fenmaradásuk biztosítását is szabadkőművesi ügynek tekinti. Aki tehát ez intézményeket akár kőművességben, akár azon kívül a profán sajtóban támadja, avagy azokat gyengíteni, hivatásuk teljesítésében akadályozni igyekszik, nem a szabadkőművesség ügyének, de szabadkőművesi törekvéseink, különösen pedig az általános, egyenlő, titkos választójog ellenségeinek tesz szolgálatot.

Ez az oka annak, hogy a szabadkőműves ☐-ok félre nem érthető egyértelműséggel szállnak síkra igazaink mellett: hogy népgyűlések határozatai ellen a szabadkőművesség nem fellebbezési fórum, hogy párttaktikai magatartások felett ítélni nem a szabadkőművesség feladata s hogy pártpolitikát a szabadkőművességbe behurcolni nem szabad.

Az Archimedes ☐ elítéli s a szabadkőművesi erkölccsel ellenkezőnek vallja egyesek azon eljárását, hogy városi alkalmazásban levő tt.:inket lelkiismereti konfliktusok felidézésével progresszív intézmények elhagyására kényszerítik.

Midőn az Archimedes ☐ szabadkőművesi eszméinket szolgáló profán intézmények védelmében a szabadkőművesi lelkiismeret tiltakozó szavát

emeli fel, hálával és tisztelettel emlékszik meg azon tt.: évtizedes munkájáról, akik a progresszív eszméknek nemcsak itt benn a szabadkőművességben hirdetői, de odakünn a profán világban is harcoss munkásai.

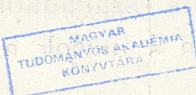
Különös tisztelettel adózunk Nagymester t.: működésének, ki a Választójog Országos Szövetségének s az Országos Reform Klubnak élén is kiveszi a munkából a maga részét, ki a szabadkőművesi eszméket profán intézmények élén is férfias erővel és bátorsággal hirdeti és képviseli.

Az Archimedes □ mindenben magáévá teszi a Petőfi □ álláspontját, tiltakozik fenti intézmények megbénítását célzó törekvések ellen, elítéli a párt- és napi politikának a □-okba való behurcolását s kijelenti, hogy a Nagymester t.: működését a □ bizalma, támogatása s a tt.: szeretete kíséri.

Tv.: sz.: ü.: a.: e.: sz.: sz.:

Dr. Veres Ármín
titkár.

Adorján Dezső
főmester.

33-1912

Budapest kel.: 19

IV
12
15

Nagymester Testvér!

A magyar szabadkőművesség egyeteme az autonóm ☐-ok tíz esztendőes gyakorlatában gyökerező magatartásával kifejezte azt az álláspontját, hogy szabadkőművesi célokat szolgáló intézmények alkotását, azok támogatását a ☐-ok autonóm jogkörébe tartozó szabadkőművesi feladatának tekinti.

Az Archimedes ☐ ez okból helyteleníti és elítéli azt a támadást, melyet újabban egyes tt.: és ☐-ok szabadkőművesi célokat szolgáló profán intézmények ellen a ☐-okban s mások a profán sajtóban is megindítottak.

Azt mondják e tt.:, hogy a Választójog Országos Szövetsége, az Országos Reform Klub pártpolitikát űznek. E váddal szemben megállapítjuk, hogy ez intézmények *pártközi szervezetek*, melyek pártpolitikát már összealkotásuknál fogva sem űzhetnek. A „Világ“ című napilap pedig tudtunkkal *egyetlen pártnak sem lapja*, ellenben becsületesen állja a harcot az általános, egyenlő, titkos választójog nagy ügye mellett.

Amidőn a szabadkőművesség ezen intézményeket létrehozni segített, eldöntötte azt a kérdést is, hogy fenmaradásuk biztosítását is szabadkőművesi ügynek tekinti. Aki tehát ez intézményeket akár kőművességben, akár azon kívül a profán sajtóban támadja, avagy azokat gyengíteni, hivatásuk teljesítésében akadályozni igyekszik, nem a szabadkőművesség ügyének, de szabadkőművesi törekvéseink, különösen pedig az általános, egyenlő, titkos választójog ellenségeinek tesz szolgálatot.

Ez az oka annak, hogy a szabadkőműves ☐-ok félre nem érthető egyértelműséggel szállnak síkra igazaink mellett: hogy népgyűlések határozatai ellen a szabadkőművesség nem fellebbezési fórum, hogy párttaktikai magatartások felett ítélkezni nem a szabadkőművesség feladata s hogy pártpolitikát a szabadkőművességbe behurcolni nem szabad.

Az Archimedes ☐ elítéli s a szabadkőművesi erkölccsel ellenkezőnek vallja egyesek azon eljárását, hogy városi alkalmazásban levő tt.:inket lelkiismereti konfliktusok felidézésével progresszív intézmények elhagyására kényszerítik.

Midőn az Archimedes ☐ szabadkőművesi eszméinket szolgáló profán intézmények védelmében a szabadkőművesi lelkiismeret tiltakozó szavát

emeli fel, hálával és tisztelettel emlékszik meg azon tt.: évtizedes munkájáról, akik a progresszív eszméknek nemcsak itt benn a szabadkőművességben hirdetői, de odakünn a profán világban is harcos munkásai.

Különös tisztelettel adózunk Nagymester t.: működésének, ki a Választójog Országos Szövetségének s az Országos Reform Klubnak élén is kiveszi a munkából a maga részét, ki a szabadkőművesi eszméket profán intézmények élén is férfias erővel és bátorsággal hirdeti és képviseli.

Az Archimedes □ mindenben magáévá teszi a Petőfi □ álláspontját, tiltakozik fenti intézmények megbénítását célzó törekvések ellen, elítéli a párt- és napi politikának a □-okba való behurcolását s kijelenti, hogy a Nagymester t.: működését a □ bizalma, támogatása s a tt.: szeretete kíséri.

Tv.: sz.: ü.: a.: e.: sz.: sz.:

Dr. Veres Ármín
titkár.

Adorján Dezső
főmester.

